

Vilhelm Johannesen, lögtingsmaður, um kelduskattin:

Serkøn kunnu programmera computara-terminalar til at læsa upp kodur og lás sum skulu forða misnýtslu

Skipanin við umsiting og uppkrevjing av kelduskattinum má tryggja frælsi hins einstaka, segði lögtingsmaðurin hjá Javnaðarflokkinum fyri Norðoyggjar, tá uppskotið um kelduskatt var fyrri í síðstu viku. Hetta er II. partur av røðu hansara:

Eg segði, at eg vildi venda aftur til **høvuðsreglu 2**, sum sigur, at **A-inntøkur**, **aðrenn** tær verða goldnar, skulu verða fluttar um stovn, sum er góðkendur av Landsstýrinum til afturhald av skatti. Í viðmerkingunum til tær einstøku greinirnar verður sagt um hetta, at **skattaskráin** er ogn hjá skattavaldinum, men verður fyrisittin av einum EDV-felag.

Tað má vera í lagi, at uppkrevjingarskipanin er so hattað og so standardiserað, at øll fáa somu viðgerð, og at teir stovnar, ið skulu krevja kelduskattin inn og lúka tær ásetta treytirnar fyrri innkrevjing, verða góðkendir. Men kortini tykist tað at leggja í tí, sum nú er framlagt av landsstýrinum, at vit øll skulu tengjast at eini ávisari risa-edv-skipan, sum teir privatu peningastovnarir eiga og umsita.

Tað, at allir upplýsingar leggja á sama EDV-stovni er ein stórvandi, tá øll tey, sum eru knýtt at hesum stovni við on-line-skipanum hava ein ávisan møguleika fyri at fáa allar upplýsingar, sum leggja í hesi EDV-skipan. Nú veit eg, at landsstýrismaðurin í figgjarmálum sigur, at hetta er ógjørlegt, men her fer hann skeivur, tí hetta er í veruleikanum gjørlegt við tað, at ein og hvør on-line-terminalur í eini nútímans edv-skipan í dag er ein mikrocomputari. Tann køni einstaklingurin við skili fyri EDV kann programmera ein micro-computara-terminal til at læsa upp fyrri øllum teimum kódom ella lásum, ið gjord eru fyrri at forða fyri misnýtslu. Einasti møguleiki at varðveita tað persónliga frælsið og tað persónliga trygdina í eini EDV-verð er, at tað almenna, t.v.s. hetta hoga ting viðtekur ein veruligan EDV-politikk. Aðrenn eg komi nærri inn á tey konkrætu viðurskiptin í hesum viðvikjandi, vil eg endurtaka og undir-

strika, at javnaðarflokkin vil hava samtiðarskatt og vit vilja somuleiðis vera við til at fremja ein skilgáðan, lagaligan og óðýran uppkrevjingarhátt. Tað, sum javnaðarflokkin vil við einum EDV-politikki er lutvist til skjals úti í Landsstýrinum. Her sipi eg til tað megnararbeiði, sum informationsbólkurin í síni tíð gjordi undir sakkonari leiðslu av Einarí Kallsberg sála.

Niðurstøðan hjá informationsbólkunum var, at tað almenna skuldi hava sína egnu EDV-skipan. Nú tykist málsetningurin at vera tann, at skattgjalðarin og tað almenna skulu takast við völdum og tvingast inn í eina privata EDV skipan. Avleiðingarnar av hesum kann ongín gera sær nakrar veruligar metingar um í dag. Eyðnast tað ikki at fáa eina loysn har tað almenna hevur sína egnu EDV skipan mugu vit krevja at tað almenna í minsta lagi yvirtøkur meirilutan av partabrevunum í tí privatu EDV fyritekinum, sum talan er um, og sum møguliga skal hava millión ágóða av samtiðarskattaskipanini.

Tað, sum vit vilja, er at vera við til at fremja skipanir, ið virka. Og at hesar somu skipanir tryggja frælsið hjá tí einstaka. Um hetta arbeiðið verður skipað, sum vit ynskja, so skal landsstýrið taka sær um reigj og leggja fyrri við at fremja stigvis tiltøk, ið eru megintreytin fyrri, at ein samtiðarskattaskipan kann virka og tryggja tað persónliga frælsið.

Fyrsti arbeiðssetningurin eigur at vera, at landsfólkavirlitið fær sína egnu EDV-skipan við sínum egnu tólum, ið eingin annar sleppur fram at, uttan tey starvsfólk, sum eru knýtt at stovnunum. Tá landsfólkavirlitið skal hava síni egnu EDV-tól, er hetta sjálvsagt út frá einum trygdar-

sjonarmiði, men er hetta so sanniliga eisini tann óðýrasta loysnin, tí, sum øllum kunnugt, eru øll EDV-tól stóðugt vordin biligari at útvega.

Næsti arbeiðssetningur eigur at vera, at skattaumsitingin fæst at virka væl. Aðværdin av hesum hvílir á landsstýrinum. A hesum øki er nog mikið at fara í gongd við, bæði viðvíkjandi tí lögfrøðsliga, tí umsitingarlaga og viðvíkjandi útbugving av starvsfólki. Eisini verður tað eitt megnartak at tilevna og fáa til vege EDV-skipanir, ið samsvara samtiðarskattaskipanini.

Tá ið vit nú eru komnir fram til, at fólkavirlitið, skattaalikningin og skattaumsitingin, men ikki skattauppkrevjingin eru lögð í fasta legu, er lagamanni at gera eina innkrevjingarskipan, saman við verandi stovnum, eisini saman við postverkunum.

Tá ið nú setningur landsstýrisins er, at samtiðarskattaskipanin skal virka frá 1. januar 1984, vil eg her víð heita á landsstýrsmannin í figgjarmálum, um ikki at koma inn í tingið við 7 síðum av „al-mindilíggheitum“, men heldur at fara út í Nesið og bera niðan higar tað rúgvismikla tilfar, ið eg rokni við er at finna har, tá landsstýrið nú sbr. uppskotinum vil biðja tingið um at taka eina ta mest tyðandi avgerðina, sum hevur verið tikið á tingi.

Aftan á at hava fært fram floksins sjonarmið, vil eg fegin seta landsstýrsmanninum nakrar spurningar. Eg vil loyva mær at eftirlýsa eini kostnaðarætlán viðvíkjandi tí umsitingarformi, sum landsstýrið vil mæla til í sambandi við samtiðarskattaskipanina.

- 1) Hvør skal gera EDV-skipanina, og hvat kemur henda skipanin at kosta?
- 2) Hvat kemur henda skipan at kosta skattgjalðarunum í rakstri?

3) Hvussu hevur landsstýrið við **sattmálum tryggjað** sær at kostnaðurin kemur at halda?

4) Tá landsstýrið nú ynskir, at **privatar organisatiónir** skulu umsita okkara skattaskipan, er ætlanin so at starvsfólk í almennu skattaumsitanini skulu sigast upp?

Aðrenn eg endi, fari eg at geva landsstýrsmanninum í figgjarmálum eini góð ráð. Í Danmark eru teir væl fremri enn vit, tá talan er um nýtslu av EDV hjá tí almenna. Teir hava eitt administratións-departement við nógvum serfrøðingum á sera høgum støði. Tá ið partar av almennu donsku umsitingini skulu fremja EDV-skipanir, skulu teir nýta sattmál og treytir, ið eru góðkend av administratións-departementinum. Hævið tað ikki verið eitt hugskot, at landsstýrið setti seg í samband við

danska administratións-departementið og fekk sera neyðuga og tiltrongda ráðgeving frá teimum.

Eg fari at enda at mæla til, at málið fær viðgerð í skattanevndini og fari at vóna, at skattanevndin fær rúma tíð at viðgera

málið í soleiðis at nevndin kann fáa høvi til at hoyra umboð fyrri landsstýrið, skattavaldið, líkingarnevndirnar, kommunurnar, fakfelögin og allan tann sakkunnleika, sum nevndarlímimir annars metta er viðkomandi í hesum sambandi.

Viðmerkingar til oddagreinina í »14. September« hin 2. des.

Síðani tíðindaskrivið frá virkisnevndini, ið fyrirreikar stovnsetan av einum felag, ið skal samskipa serstøku áhugamálini hjá teimum fólki í færoyum, sum fáa løn eftir donskum sattmálum, kom fram, hava tvey latið við seg koma.

Í einum færi er talan um nokur donsk fakfelög, ið tykjast halda, at samskipanin er fyrsta stigi til sjálvstýri. Hesi feløg fæa skrivliga frágreiðing.

Í hinum færinum er talan um leiðsluna í tjóðveldisflokkinum, sum í óndsinnaðari oddagrein í »14. September«, 2. des. 1982, leggur sjúkurasystirarnar undir at hava ábyrgdina av herðnaðarstöðni í Færoyum. Álopið fá leiðslu í tjóðveldisflokkinum verður ikki

tikið í álvara. Fólk flenna og siga, kanska er leiðslan í tjóðveldisflokkinum bangin fyrri júst tí sama, sum donsku fakfelögin.

Tá ið vit álikavæl hilda at svara, er tað tí, at vit halda at skitna og illgrunasama álopið á sjúkurasystirarnar skal ikki sleppa at standa óátalað.

Seinastu árin hava oddafólk í tjóðveldisflokkinum ferð eftir ferð lopt á fakfeløg og stýrslímíir í fakfelögum, ógrundað og ósakligt.

Hóast glæsiliga fortíðina í 1950-árunum tykist tað sum um, at oddafólkini hava sett sær sum aðalmál at undirgrava fakligar rørsur.

Fá fakfeløg í landinum munnu í dag hava álit á tjóðveldisflokkinum. Øll fakfeløg í landinum hava grein í viðtøkunum, ið sigur at felagið er óheft flokkspolitiskt. Men heldur leiðslan í tjóðveldisflokkinum áfram, sum hon hevur gjørt seinastu árin, kundi tað kanska hent, at fakfeløg mett tað vera neyðugt, at hava eina grein, ið forbjóðaði stýrslímum, at vera límir í flokki, sum so dyggiliga mótarbeiðir fakfórluni.

Skitnastu kestinu frá tjóðveldisflokkinum hava verið blakað júst eftir fakfelagsfólki, sum hava verið skrasett tjóðveldisfólk.

Aðalmálið hjá øllum fakfelögum í landinum er, at fremja áhugamál limanna, sama ger um arbeiðsgevarin eitur »Bláðstarv«, Færoya Ar-

Framhald á síðu 7